

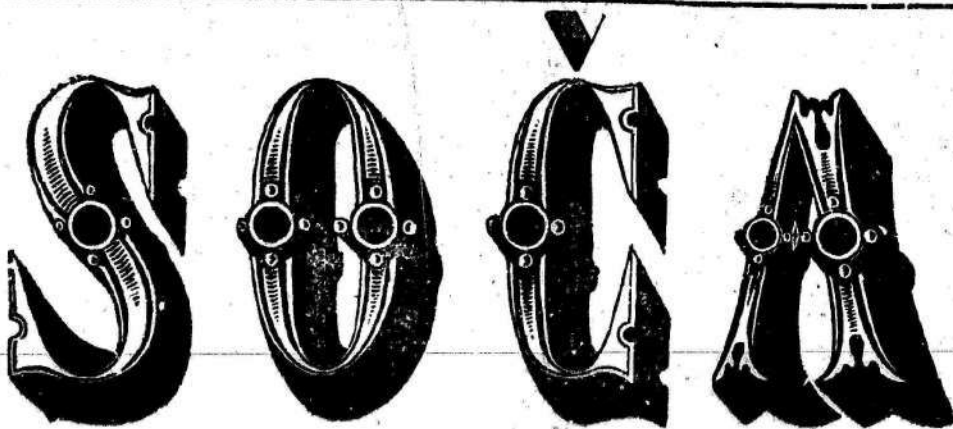
„Soča“ izhaja vsak četrtek in velja pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanil ih in prav tako pri „po slanica“ se plačuje za navadno tristopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 2 „

Za večje črke po prostoru.

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh kron“. — v Trstu v tobakarnici „Via della caserma 60“.

Naročnina in dopisi naj se blagovoljno pošiljajo pod naslovom: Viktor Došenec v Gorici. — Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina znižuje, ako se oglase pri uredništvu.

Glasiloslovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Kaj bo se Srbi?

To prašanje si stavijo zdaj prijatelji in neprijatelji tega junaškega naroda. Neprijatelji dokazujejo, da Srbi bodo v kratkem potlačeni in da jih bodo Turki sopet še bolj trdo vklebili v turški jarem; prijatelji pa prav razumno dokazujejo in trdijo, da Turška tudi po najslavnejši zmagi bode še zmerom ostala stara gnjila država, ki bode po eventualni zmagi iz golega napuha še brzo korakala v propad. — Mi smo to prašanje stavili zato, ker je položaju in času primerno in ker je zdaj srbsko-turška vojna blizu odločitve.

Uže dobajajo telegrami iz bojišča, da so Turki vzeli Knjaževac in da so prodrli tudi v Zajčar, da bodo zdaj z vso silo napredovali proti sreči Srbije po moravski dolini. Ta vest je nekoliko resnična, kar se namreč tiče vzetja Knjaževca; a gotovo je, da glavna bitka se nij še bila in da se srbska vojska na Timoku še zmerom drži. Glavna bitka ima še le biti in Cernajevov predugačen bojni plan se ima še le poskusiti; ta general je zdaj skupil glavno silo srbsko, ki ima v rokah še prav trdne posicije okolo Zajčarja, Paračina in Aleksinca — Mogoče je tudi, da srbska vojska Turke pričakuje in zbujuje v nevarne posicije, kakor je to storil knjaz črnogorski in da jih napade naenkrat od spredaj in od strani. Reči se torej še ne more, da so Srbi zgubljeni in ko bi tudi zgubili glavno bitko, ki se morda zdaj bode, ko mi to pišemo. Nasprotno je prav gotovo, da se bodo Srbi hrabro držali in da bo dolgo trajalo, preden se bodo Turki le približati mogli Belgradu. Vzemimo pa, da Srbi popolnoma onemorejo in da evropska diplomacija iz golega oportunista sklene, da ima ostati pri Andrassijevem status quo ameliore, to je, da se teritorialno ne dopusti nobene spremembe in da se le Turčijo prisili vpeljati reforme sloneče na obširni avtonomiji slovanskih dežel turškega cesarstva, ali je morda s tem rešeno jugoslovansko (po nekaterih jutrovo) pitanje?

Ideja jugoslovanstva se je po tej vojski tako vkoreninila in je postala tako životvorna, da nij mogoče misliti, da ne bo čez malo let sopet silila k odločitvi na bojujem polju in sicer z še večjo silo, nego zdaj. Ta ideja pridobila si je uže zdaj mnogo simpatij v Evropi in vzbudila slovanski čut in vzajemnost slovanstva na tak mogočen način, da jo ne bode več

mogoče izkoreniniti in zgodovina nas uči, da ideje, ki začnejo tirjati krvne žrtve, morajo prodrati prej ali posej in da narodi, ki imajo v sebi še nekoliko zdrave žile in hrepene po svobodi z vseni svojimi močmi in z vso silo, svobodo tudi dosežejo prej ali pozneje. Če so Italijani, ki glede naravne kreposti nijso nikoli to, kar so Srbi in sploh Jugoslavi, dosegli neodvisnost svojo vkljub vgovarjanju in protivnosti najmočnejših evropskih držav, kako ne bi otresili jarem Jugoslavi, za katerimi stoji denes vse mogočno slovanstvo, ki broji 90 milijonov duš in se prav zdaj pod zaštitom velemogočne Rusije pripravlja na prvo rolo v Evropi.

Mi Jugoslavi, ki smo se pred leti imeli mej seboj prav mnogo pesimistov, ki so v enomer pridgali, da se ne bomo mogli rešiti, da severni Slovani, posebno pa ruski narod se za Jugoslavo prav nič ne zmeni in da je slovanska vzajemnost le lepa pa gola fraza, smo denes prišli do prepričanja po popolnoma jasnih dokazih, da se severni Slovani, posebno pa ruski mogočni narod bolj zanima za nas Srbe in sploh Jugoslavo, nego smo mi le slutiti mogli.

Vsako slovansko srce se mora širiti, ko čita navduševalne članke za jugoslovansko ustajo v ruskih listih, ko pregleduje ogromne darove za ubogo rajo, ko čita o velikanski podpori Srbske in Črnogore od strani ruske vlade in o drugih sanitarnih trenih, ki pošiljajo ruske dame v Belgrad, katerim damam na čelu je sama carica; s kratka: kateremu pravemu Slovanu se ne odpira nov horizont, ko vidi, kako se zanima ves ruski narod od bornega kmeta do velikega kneza za jugoslovanske svoje brate. Komu nij znano, da se je tudi mej avstrijskimi Slovani od začetka ustanka sem bratovska zavest in vzajemnost tako probudila, da jo ne vgasne več nobena sila in da smo v tem obziru v enem letu več napredovali, nego smo napredovali v enakem obziru v 50 letih. Vse to nijso fraze, to so gola fakta, katera so pripoznali tudi naši oficijozni, to je vladni listi, namreč pa „Politische Correspondenz“, ki je naravnost rekla, da avstrijska politika mora ozir jemati na simpatije svojih Slovanov. Slovanstvo je torej po zadnji ustaji postalo tako silno, kakor nij bilo nikdar poprej in v očigled takim rezultatom skoro nij prostora za pesimizem in nij mogoče misliti, da bode Turčin Jugoslavo sopet tiral v poprejšnjo sužnost.

Tudi je mogoče še drug način rešenja jutrovega pitanja za slučaj, ko bi bila Srbska popolnoma potol-

čena. Velevlasti morajo zdaj misliti iz človečanskega stališča, katero povsod prodira mej prosti narod, jda, še celó na Angležkem, kder se je dozdam najbolj gojilo turkofilstvo, kako bodo ustavile barbarično pustošenje in prelivanje krvi na Balkanu. Vzemimo, da bodo Turki Srbsko premagali, a po tem ostane vendar še zmerom dozdam zmagonosna Črnogora, ustaška moč v Bosni in Hercegovini in pa ostanki srbske armade, ki se še zmerom lahko pomaknejo v gore in od tam leta in leta nadlegujejo Turke; to vse je mogoče in bi znalo imeti strašanske posledice. Zato pa evropska diplomacija, sosebno pa tri severne velesile ne smejo pustiti, da bi prišlo do tacega obupnega boja; mogoče je, da je v tem obziru mej Avstrijo in Rusijo kaj dogovorjenega. Nij več dvombe, da v Avstriji vojaško-dvorna stranka želi pokazati na zunaj moč Avstrije ter pridobiti si po mogočnosti dosti upliva na jutrovem; pišeta sicer še zmerom 2 vetrova v Avstriji; toda gotovo je le to, da se delajo velikanske priprave za vojno in da je Avstrija nakopičila uže prav mnogo sile na meji bosenski in hercegovinski. V viših krogih na Hrvaškem se tudi z gotovostjo govori ob aneksiji Bosne in o bližnji intervenciji Avstrije in Rusije na balkanskem polotoku. Vse to in pa velikanska zmešujava, ki vlada v Carigradu, kder Murad V. sultanuje le od danes do jutre in brezvoljno pričakuje škarje, s katerimi si bo moral prostovoljno vzeti življenje, navdaja nas z najboljšo nado, da bode glavni del jutrovega pitanja uže letos rešen. Slovanske dežele so za Turčijo zgubljene na vsak način in jugoslovansko pitanje bo v ne dolgem času prišlo na dnevni red čez marsikake faktorje, ki ga zdaj še zavirajo. Naj torej zgubi ali dobi za zdaj Srbija: slovanska vzajemnost postala je krv in meso in Slovani dosegli bodo prej ali pozneje prav gotovo svojo popolno neodvisnost in svobodo. Srbe zmagovalce ali premagane pa moramo danes občudovati in vse slovanstvo gleda s ponosom na nje, ker postavili so kvas boljše slovanske bodočnosti!

Jugoslovansko bojišče.

Zanimalo bode naše čitatelje nekoliko natančnejega poizvedeti o klanji pri Vučem dolu. Selim paša obrnil je iz Bileka s štirimi batalijoni in dvema topovi proti Vučem dolu, da bi Černogorce od juga sem zajel in jim pot na Črnogorsko zaprl, kajti

LISTEK.

Tugomer.

Tragedija v 5. dejanjih. Spisal J. Jurčič

7.

Mislím, da se mi je posrečilo dokazati, da so posamezne osebe v „Tugomeru“ krepko, dovršeno in dosledno narisane. In od tako eminentno epičnega pesnika, kakor je g. Jurčič, ki nam je ustvaril Domna in Krjavlja, Zobra in Sosedovega sina in brezštevilo vrsto drugih prav iz naroda in življenja posnetih dovršenih značajev, tudi kaj drugega pričakovati nij bilo. A samo dovršeno narisani značaji še ne naredé dovršene tragedije. Vprašati moramo, če se je pesniku posrečilo te osebe v tragediji tudi v pravo celoto zjediniti; kajti poleg krepke karakteristike zahteva tragedija pred vsem krepkega dejanja, v katerem se nam posamezne osebe kažejo v svojej pravej istinitosti. Odgovor na to je lehak. „Tugomer“ je tudi v tem oziru po vsem dovršeno delo.

Prvi akt nam naslika situacijo ter odpre tvoršče, na katerem se ima pred našimi očmi tragedija vršiti. Pesnik nas prestavi v slovanski Branibor. Tugomer je ravno srečno ušel iz nemškega

ostroga in vsak se rado vedno vpraša, kaj bode zdaj. Bode-li vojna z Nemci, ki se zbirajo ob slovanskej meji, ali se bodo začeli pogovori z njimi, da bi se ohranil mir. Ves Branibor je na nogah. — V nemškem ostrogu vidimo, kako zvití Geron nastavlja mreže Tugomeru in z njim vsem Slovenom. Gottschall pravi: „Der Schluss des ersten Aktes ist am wirksamsten, wenn er uns eine spannende Perspektive in die Zukunft eröffnet, wenn er uns, wie mit einem Blitze, das Reich der Möglichkeiten erhellt, innerhalb dessen die Handlung verlaufen kann.“ To perspektivo nam odpre nemški vojskovodja s tem, da episkopu Hildebertu pove, kako misli uničiti Slovence. S tem se dovrši prvi akt, ravno ob ugodnem času, ko se ima začeti pravo dejanje.

V drugem aktu dejanje s tem napreduje, da izdajalec Gripo, katerega uže iz prvega akta poznamo, Tugomera prepriča, ka je najbolje, da Slovenje pošljejo trideset velmož v Geronov ostrog v dogovore. Ko se Tugomer za to odloči, čuti vsak gledalec, da gre svojemu poginu naproti. In ko Tugomer tudi večino svojega naroda za to osodepolno prepričanje svoje pridobi, nam srce trepeče v prsih videč, kako Slovenje sami hité v svojo nesrečo. Vrza nam prav iz duše govori, ko po dovršenem in osodepolnem sklepu prihiti na oder ter za odhajajočimi možmi zakliče:

„Kam li ido možje, o Isteklosem!
Not, gavran črni se nad njimi nese,

Sinoči klical Div je vrhu drevja

To je nesreča! Hiti jim povedati!“

Tretji akt je centralni akt tragedije, središče vsega dejanja; v tretjem aktu kriza svoj vrhunec doseže. Slovenje pridejo v nemški ostrog, Nemci je opijanijo ter potem pomore, samo dva uideta: Bojan pa Tugomer. V umetelnostnem oziru se mi ta akt v vsej tragediji zdi najtemeljiteje izdelan. In pesnik je prav storil, da je v tem aktu zbral vse svoje moči, kajti od njega je odvisna osoda vse tragedije. Ta akt mora, dobro igran, imeti v gledališču velikanski uspeh. Toliko bolj se moram čuditi, če g. J. P. v „Zori“ o tem aktu poredno, (skoraj bi rekel hudobno) piše: „... slovanski knezi pa morajo, z orožjem napadeni, smrt storiti razve dveh: „Bojana“ in „Tugomera“, kateri ušedši nemškemu meču reši začasno svoj život in pa — četrto in peto dejanje Jurčičeve tragedije.“ Meni se načrt Jurčičeve tragedije zdi tako osnovan in izpeljan, da prav nič slučajnega ne vidim v tem, če Tugomer iz nemškega ostroga uide. Potrjuje me v tej mojej misli tudi Gottschall, mož, ki se o takih stvareh gotovo sme poslušati. Ta pa tako-le piše: „Er (der dritte Akt) hat die Frucht gereift, aber er darf sie noch nicht vom Baume schütteln. Denn solche vorzeitige Beschleunigung der Entwicklung würde die letzten Akte um ihre Wirkung bringen. Die Spannung ist auf's Höchste gediehen, der Konflikt auf seine drohendste Spitze gesteigert. Hier tritt sei-

Turci mislili so, da se Černogorci nahajajo še le pri Koritu bolj proti severu, a motili so se jako, in to jih je pogubilo. Za Selim pašo pomikal se je Osman paša s tremi batalijoni in tremi topovi in na zadnje se le Muktar paša z ostalimi enajstimi batalijoni, trije batalijoni ostali so v Bileku. Černogorci pustili so Selim pašo prodirati naprej in tudi Osman paša pomikal se je za njim. V hipu bil je Selim paša od juga sem zajet. Černogorski junaci in ustaši planejo z glasnim vojnim krikom na-nj, ter pobijejo njega in vse štiri batalijone do zadnjega moža. Mej ten. zagrabil so bili Černogorci od severne strani tudi Osman pašo, ucičili so tudi njegove batalijone in pustili samo njega živega in nekaj družih oficirjev in vojakov. A Černogorci prodirali so baš zdaj pogumno naprej, zagrabil so srdito Muktarjeve batalijone in je pognali v beg, poded jih do obzidja Bileka in pobivši še nekoliko stotin divjih sovražnikov. To vse se je vršilo 28. jultja. Na vse jutro 29. jul. pobral se je uže Muktar paša v Trebinje pustivši v Bileku štiri batalijone. V Trebinji uredil je zopet ostanke svojih čet in obrnil se je nazaj proti Bileku, da bi otel one štiri od Černogorcev obokoljene batalijone. A izprevidel je kralo, da tega mu nij mogoče, radi tega poskusil je čez Ljubomir na Ljubinje kreniti, a ustaši in Černogorci uže so mu bili zaprli tudi to-le pot; nij mu toraj drugega ostajalo, nego vrniti se zopet na Trebinje, kjer je sedaj popolnem obokoljen. V kratkem bode moral udati se; kajti pomoči mu nij nadejati se od nikogar in sovražnih čet tudi ne more prodreti, ker je število njegovih vojakov premajheno in tudi nema potrebnih topov.

Iz južnega črnogorskega bojišča je poročati, da so se katoliški prebivalci iz Orehovca in Zagriebca (roda Drekalovičev, zahodnih sosedov Kutijancev), kateri so se dosedaj s Turci proti Černogorcem bojevali, v število 700 mož Černogorcem pridružili.

Prešli teden pričel se je biti odločilen boj za Srbijo. Od Niša sem poskušali so Turci uže tačas prodreti v Srbijo, ko je Černajev še pri Babini glavi stal. Nekaj časa dozdevalo se je, da vse miruje; Černajev je nekako ne nadlegovan od Turkov svoje stare pozicije zapustil in umaknil se na Srbijo, a v istini so mej tem Turci pod Ejub pašo čez Gramado v Srbijo udri. Serbski poveljnik Horvatovič postavil se jim je bil pri Derventu resno v bran, a pomikati se je moral še dalje nazaj, ker se je Turkom pod Sulejman pašo posrečilo tudi od Pirota sem čez Pandiralo v Srbijo ulomiti. Stoprav na višinah Tresibabe pred Knjaževcem ustavljen je zopet; turške trupe pak zjediniše so se pri Ponoru. Združeni Turci marširali so naprej ter zagrabilo srdito središčno vojsko pod poveljstvom Hervatovič-a, a verženi so bili nazaj in izgubili so baje cele tri batalijone nizamov in nekoliko Čerkesov. Drugi dan zagrabil je Horvatovič zopet Turke in pretergal je baje njihovo središče ter jih v beg pognal. Mej vsem tem vzdignil se je oddelek srbske vojske v Aleksincu pod poveljstvom ruskega majorja Progotov-a ter marširal je za Moravo naravnost na Niš in vzel je utverjen kraj Mramor, ležeč na glavni cesti vodeči iz Niša čez Moravo na Prokoplje, ter baje prodril tudi v niške šance. Nekaj dnij nij bilo nič več slišati o Horvatoviču. A danes uže dohajajo poročila neugodna. Horvatovič bojeval se je pet dni pred Knjaževcem s Turci a nazadnje umaknil se je moral pred jako množno vojsko turško proti Banji in Aleksincu. Turci pomikajo se za njim in prodrli so baje uže do sotesk okolo Tople.

Tudi na južno vzhodni strani Zajčar-ja ulomili so nekda Turci čez mejo in prodrli iz Prilite čez Timok do Gerljan-a. Če se ta vedr obistini, potem je zares položaj Zajčar-ja jako kritičen. Sicer se nam dozdeva nemogoče, da bi bili Turci tod v Srbijo u-

derli, ko se menda vendar nahaja močna srbska vojska pri Vratarnici pod Zajčar-om na poti na Knjaževac.

Iz južnega serbskega bojišča poročajo se, da so Turci v Sjenici poskusili napad na oblegajočo serbsko vojsko pod Colak Antič-em, a pobiti so bili in izgubili so 150 mertvih. Danes pa došel je bezojav, da se je tvrdnjava Sjenica Serbom udala. Derviš paša je baje zapustil Novi bazar z 18 batalijoni in šel Muktar paši na pomoč.

Vsled teh sicer ne malih, vendar pa ne odločilnih bitek ali uspehov turških raste Turkom greben. Visoka porta namreč odločno trobi v svet, da ne sprejme in ne bode terpela nikacega vmešanja gledé sklepanja miru sé Srbijo. Hočemo videti, ali bode to res tudi tako, kadar pride do tega! In kaj misli Turčija, ta gajila okužena živad, sé Srbijo? — Milan in sploh dinastija Obrenovičev izgubi vse pravice do srbskega prestola, sedanji ministri, kot aranžerji in glavni vzrok revolucije (?) pridejo na obtožno klop - a k o jih v j a m e j o. Skupščina bode se sklicala in le ž njo bode Turčija pogajala se gledé miru. In kake pogoje misli staviti, ako zmaga, skupščini? Milostljivo bode visoka porta pustila meje, katere so do sedaj veljale, a močne posadke postavi v Belgrad, Kragujevac in Semendrijo. Kali? Volitev novega kneza prepusti pak milostljivo skupščini.

Kar se pa tiče sklepa miru s Černogoro, poslušala bode in sprejme visoka porta dobrovoljno navsete družih velesil; privoli, če bode treba, tudi v razširjenje črnogorskih mej. O! kako milostljiva zamore biti visoka porta.

Še nij Srbija uničena, kajti zares odločilne bitke nij še bilo, a do te mora priti v teku jednega tedna, ako bodo Turci v tej meri skušali naprej prodirati. Zdaj, ko je Knjaževac padel, nema več tudi Zajčar za nje veljave, zapustili ga bodo in umaknejo se gotovo na Moravo. Na Moravi bil se bode odločilni boj.

Poslednje vesti prinašajo nam, da je Lešjanin zapustil Zajčar brez boja in umaknil se čez Negotin in Milanovac. — Colak Antič pobil je Derviš pašo pri Sjenici in ujel je mnogo Turkov. — Poveljstvo čez bosniške ustaše prevzel je obrist Despotovič in je baje na Uni vzel Turkom uže sedem šanc blizo samostana Ermauškega in mnogo vasij.

Dopisi.

V Gorici, 10. avgusta. (Mobiliziranje. — Kmetijsko društvo.) Zadnjič je po naključju izostal iz dopisa iz Gorice odstavek o mobiliziranju. Znano je namreč, da so bili vsi župani goriške grofije pred 8. dnevi poklicani k dotičnim glavarstvom. Namen tega poklica bil je popolnoma vojaške baže. Glavarji so namreč podučili ustmeno vse župane in občirske tajnike, kako morajo postopati v slučajih mobiliziranja. Vsi oni, ki so še vojaki bodisi v aktivni službi, bodisi v rezervi se ne smejo oddaliti iz svojih vasij, če to ne naznanijo in ne dobijo dovoljenja. Kakor hitro dobé pa župani povelje, da morajo poslati vojake v kraj glavarstva, se mora to zgoditi v 24 urah po prejtem ukazju; prav to povelje velja gledé za vojaščino popisanih konj. S to namero hoče se doseči to, da dojdejo vojaki v 48. urah k svojim regimentom in da bode avstrijska armada v treh dneh lahko marširala v boj, kakor se to godi na Nemškem.

Da se nov plan za mobiliziranje prav zdaj predava našim županom znamenje je, da se kaj kuha in da nijmo gotovi dan za dnevom pred kako vojno. — Mir je sicer lepa reč in mi ga želimo; vendar pa ne

bi nas strašila tudi vojska ne, kakor hitro bi Avstrija potegnila meč za človečanstvo in za boljšo osodo naših bratov na jugu. Zdrava politika to velja, kajti Avstrija mora pridobiti si mnogo upljiva na jutrovem, če hoče napredovati.

Prea 14 dnevi bila je volitev v centralni odbor goriškega kmet. zbora; voliti so imeli udeje mesta in okolice svoje 4 zastopnike. Znano je, da se je zbor volilcev razšel brez uspeha. Danes je bila sopet volitev in izvoljeni so bili z veliko večino gg. dr. Tonkli, dr. Rojic, Bajic in Mašera, vsi 4 Slovenci. Mi se tega uspeha toliko bolj veselimo, ker so Slovenci s tem pokazali, da se zanimajo za važno društvo in sploh za kmetijski napredek. Zdaj bodo imeli Slovenci večino v odboru kmet. društva in to je dobro. S tem pa nočemo reči, da naj bodo Slovenci sebični in naj posrcajo nekatere Italijane, ki hočejo nositi zvonec in vzkazovati v društvu. Mi želimo, da so Slovenci povsod pravični in da enakopravno skrbé za blagor vse dežele. S tem bodo najbolj pokazali, da jim je za reč in za uspeh in ne za politiko. Priporočamo tudi vsem slovenskim odbornikom, da se marljivo udeležujejo sej in da tako pokažejo, da hočejo kaj storiti in društvo povzdigniti do one stopnje, katera mu je namenjena.

V Gorici, 10. avgusta. (Izv. dop.) Potovaje po železnici čez Kras, bil sem na Nabrežini vsakokrat nevoljen zavoljo nepovoljnega čakanja na kolodvoru. A takrat sem pa pogledal v trg. „Slavčev“ kraški oddelek se je bil zbral k pevski vaji. Videli so se tu slavjuji mlajšega in starejšega zaroda, rahlo- in trdokljuni. Vesel pogled.

Oberhoferjeva maša! In „Slavci“ so se je lotili! Tu mora biti doberšno zaupanja v lastne moči, še mlade sile. Priznavati moram odkrito, da sem skoraj z neko bojaznijo čakal prvih zvukov te prekrasne v cerkveno pobožnem duhu postavljene maše. Kakor v poskušnjo je gosp. pevovodja „Slavčev“ drobil pevcem majhene odstavke. Bo! Nad dvajset čilih grl je uže pri prvi vaji naznanjalo krasote imenitne maše. Bo! Lepe, čvrstodoneče glasove imajo Kraševci, samostalnosti in zanesljivosti v petji ne bi bili niti pričakovali toliko. Ali te nijso najslabjeje lastnosti kraških pevcev. Kar je vsaj mene najbolj vzradovalo, to je njih pevski ponos in iz njega izvirajoča disciplina. V sobi pevati najmanj 4 ur zaporedoma in čedalje z večim veseljem, čem lepša mesta so kazala se v maši, to se je nam najbolj omiilo. Veselje in razum! Po vaji pa še ljudska veselica na prostem. In „Slavci“ so le še gostoleli zdaj vsi skupaj, zdaj v posamnih družinicah. Vmes šviganje umetelnih ognjev, okoli in okoli radujoč se narod; krasna zabava. Z veseljem se spominjamo Nabrežine. Hvalo rodoljubom nabrežinskim, živili gg. pevovodje kraških oddelkov!

Iz Nabrežine v Komen. Večinoma žuljave roke so držale glaske, tujec, ki ne pozna naših razmer, bi morda hudomušno pomajeval z glavo. Kaj pa! kakor bi hruške brali, pobirali so glaske. Živili! Zdaj pa še nekaj. Teško izrekam to sodbo, ali moram jo.

Kraševci so spravili gorjance v „kraško bisago!“ Pozneje so začeli od hribovcev, a zdaj so nas prekosili. Ajdmo vsaj za njimi, vi „zauber Gorjanci!“

Iz Berd 8. avg. (Izv. dop.). V zadnji št. „Soče“ sem čital dopis iz Berd, v katerem je g. dopisnik hvalo pel edinim Kozajncem. Kaj tacega jaz vendar ne bi bil pričakoval, ker menim, da petje bi bilo vendar-le izvrstno, zkoravno bi se eden ne bil ponudil, kateremu, menim pa, da gre vsa čast in hvala. G. dopisnik tudi nij omenil ničesa o gospodih, kateri

Z D I H.

(J. Trnogorski.)

Gospod, kot dober oče ti otroku
Daš vsakemu rad desno, ki zadane
Telesne ali dušne svoje rane
Pred tabo spira v toplem solz potoku.
Voditelj žarkov, oh! kedaj nastane
Po večstoletnem vže bobnečem stoku
Na vzbujenem balkanskem polotoku
Pozlačen svit za brate nam Slovane?
Bog vojsknihi trum, ki lastnega si sina
Razpeti dal, da v naše oprostenje
Stre glavo kači, da! na kopernenje
Ovčic priskoči, reši jih pokveke
Turbanove — in Slavcev domovina
Od vekov bo slavela te na veke.

Nesramnost turkofilov.

(J. Trnogorski.)

Brez vsake čutnice strupena spaka
Z nabrušenim si jataganom v roki
Okrog mrličev brizga, vrišče, skaka,
Oderte meče dol jih po Timoki.
Na bregu iste reke pest divjaka
Kupci trupla — vraunam kri v potoki

ne innere Einheit zu Tage, gesonderte Handlungen müssen in einander greifen; die Concentration des dramatischen Pathos giebt dem Schluss des dritten Aktes eine mächtige Wirkung. Diese Bestimmungen sind so wenig zufällig, dass wir sie gerade an den kunstgerechtesten Dramen nachweisen können.“ In če strogi Gottschall našemu pesniku daje odvezo, meam, da ga „Zorina“ graja ne bode pekla.

V četrtem aktu se dramatična kriza spremeni v peripetijo s tem, da se na enej strani zaslepljivemu Tugomeru odpro oči, da izpozna svojo krivdo, a da na drugej strani izgubo vse zaupanje pri svojem narodu, kateri ga z izdajalcem pita. Zdaj Tugomer nema nobene volitve več, s činom, se svojo smrtjo mora pokazati, da nij izdajalec, nego da je svojega naroda srečo in blagost vedno nosil v svojem srcu, če tudi nij izvolil pravih sredstev, da bi bil srečil svoj narod. In tako nas peti akt privede do katastrofe - Tugomerove smrti. Omenil sem uže bil in tukaj še jeden pot ponavljam, da dejanje, katero je v prvem aktu osnovano in pričeto, v drugem zapleteno in katero v tretjem aktu svoj vrhunec doseže, da to dejanje tudi v četrtem in petem aktu še tako krepko ostane, da je gledalec z nespremenjeno pozornostjo do zadnjega konca spremlja. V tehničnem oziru torej v „Tugomeru“ (če izvzamemo zadnjič omenjeno nejasno Zorislavino osodo) ne nahajamo niti

jedne spomina vredne napake, nego priznavati moramo, da je tragedija po dobro preišljenem načrtu osnovana in po vseh leposlovnih pravilih do skrajnega konca pravilno in dosledno izvršena. „Zora“ sicer pravi: Priznati se mora, da igri manjka pravega zapletenega dejanja; vse je bolj slučajno, malo tega hotenega, samovoljno storjenega. Kakor „Tugomer“, tako bi se ta tragedija smela tudi Gripo zvati. . . . Jeste! Če se tragedija „Tugomer, primerja z epopejo Iliado, kakor dela „Zora“, potem naše tragediji manjka dejanja, a če se „Tugomer“, sodi tako, kakor se sodijo drame sploh, potem moramo reči, da je v njem toliko dejanja, kolikor ga je treba, ne preveč ne premalo. In ča je dejanje dovolj zapleteno, pa tudi utemeljeno, mislim, da sem vsem dokazal. Kar se pa imena tiče, je Lessing uže pred več nego sto leti dejal: „Der Name eines Stückes muss kein Küchenzettel sein.“ Če „Zora“ pravi, da bi se „Tugomer“, tudi lahko „Gripo“ imenoval, se mi to prav tako nepametno zdi, kakor če bi kedo trdil, da bi se drame „Faust“, „Don Carlos“ ali „Räuber“ morale „Mesphistopheles“, „Marquis Posa“ ali „Franz Moor“ imenovati. Na imenu sploh nij nič ležeče. Jurčič bi bil svojo tragedijo gotovo lahko še z desetimi drugimi imeni krstil, nad katerimi bi se nihče ne mogel izpottikati, a dal jej je ime, katero jej najbolj ugaja.

so se pomujali priti iz Gorice, nas pri besedi počastiti. Največa hvala pa gre č. g. Fr. Kuralt-u, kateri je prišel z drugimi gospodi na prošnjo Biljancev iz Gorice. Na vprašanje, o čem da hoče pri besedi govoriti, zvolili so si jako važno točko „o sadjereji.“ Č. g. je te tudi se svojimi jako prijetnimi besedami izpolnil. Govor je bil izvrsten in za nas Brice jako važen. Predmet njegovemu govoru je bila kupčija se sadjem; mej tem je tudi omenil, kako da si Brice lahko veliko več denarja pridobijo, ako si novega žlahtnega sadnega drevlja nasadijo. Brice! vidite toraj, kje da vas sreča čaka? Č. g. je rekel z Vodnikom: „Naseljlo bodeš, ak nisi zaspan!“ Toraj Brice! ne bodite zaspani, marveč sezite po sreči; nasadite si novega žlahtnega drevlja, katero vam bode gotovo veliko denarja prinašalo.

Zadnje naj omenim še goreče želje č. g. govornika, da bi biljanska beseda Bricem obilen sad donasala, ter opomina, naj bodemo dobri stražarji na italijanski meji. Ali g. obžalujem, da vaše opominjevanje na naši meji nič kaj obilnega sadu ne bode donasalo, dokler se reč ne predrugači. Gotovo veste, kakošnega stražarja imamo mi na naši meji, katerega nij nič mar za slovensko reč. Akopram je Slovence rojen, se vendar za svoj materni jezik nič ne briga. Gotovo se bode še kak č. bralec spomnil na neki lanski dopis iz Berd, v katerem je bilo omenjeno nekaj o našem stražarju g. županu Jakonc-u. Ta je tisti stražar na naši italijanski meji! On piše celi dolenski županiji samo v italijanskem jeziku, kakor da bi bili v celi županiji sami Italijani, akopram jih še desetina nij, ali kaj sem rekel, da piše, bolje je rečeno, da pisati vkaže, saj on ne zna drugega, kakor sem slišal, nego svoje lastno ime „Jacozig“ podpisati. Kako je vendar mogoče, ako nij oče župan dober narodnjak, da se bode prosto ljudstvo za slovensko reč brigalo. Sicer pogovarjajo se nekateri slovenski kmetje Kožbanjske občine, kako da bodo italijansko stranko pri volitvi, katera bode koncem tega ali prve dni drugega meseca, premagali. Ali kako je vendar mogoče, da bi italijanska stranka premagala, ker jih nij, kakor sem zgoraj omenil, komaj desetina? Kako je italijanska stranka v teh rečeh prebrisana, tega nikdo ne ve. Zvedel sem od poštenega moža, da pridejo od italijanske stranke po dva, da celo po trije od hiše in vsi zjedinjeni, mej tem ko od slovenske stranke komaj 15 oseb vseh skupaj pride, in še tisti nezjedinjeni. Ali je, mogoče da bodo Slovenci na tak način premagali? Kožbanjci! ne bodite vendar tako zabiti in ne dajte se še dalje od Italijanov za nos voditi. Kadar pride volilni dan, ne smete reči: „Danes imam še travo kositi, ne morem priti k volitvi.“ Takošni ali drugi izgovori nič ne veljajo; ako si hočete slovensko županstvo pridobiti, morate priti vsi posestniki k volitvi, in sicer morate biti **zjedinjeni**. To naj zadostuje, akopram bi bilo še kaj omeniti, ako pa č. g. urednik dopustite, bodem vam konec volitve kaj bolj natančnega pisal. *)

Iz Gabrij 7. avgusta. Izid volitve dne 7. t. m. je še prav ugoden; ker se ni mislilo, da bo tak. V naše na novo izvoljeno starašinstvo je prišlo obilo mladih mož, na katere se občinstvo veliko zanaša, da bodo oni tudi s starimi zopet izvoljenimi starašinami se strinjali, ter tako pravi red kakor do zdaj v naši županiji obdržali.

Kakor se sliši, tudi naš od vseh spoštovani gosp.

*) Jako nas bode veselilo.

Ured.

Balkanska tla vnebojijoče mraka
Solziti mora skala se v oboki. *)
Kulturonos, ki napne koj si gosli,
S peresom strašno škripa, če kdo osli
Al' judu krepko žokne kraj ledice,
Ki je pa slep, ko gre za lesk krščanstva,
Za svobodo še sužnjega slovanstva,
Po koncu še drži tu svoje lice!

B a b j i l e k.

(Jože Jožetov.)

Pomorska silovita barantavka,
Izhodnje Indije gospodovavka,
Kot priča starodavna njena šega,
Ob vsakej luni nos v valove stega.
Za zlatim telom zbrisana skakavka
Zaradi tolstege le kaj opravka
Poštene narode ti v jarem vprega,
Z omiko, svobodo celó se skrega.
Tak trka dans po luninem obodi:
Od severja prehlajena vsa raja,
Ne cebaj polumeseca iz raja!
Če v prvem kraju te po črevih kolje,
Gotovo v zadnjem ti bo hitro boljše
Posreboj „status quo“ in hladna bodi!! *)

*) Izdajalka! tvoj „babji lek“ le smrt pospeši, kajti vsak pošten zdravnik zoper „koliko“ to-le svetuje: „Kadar izvira grizenje iz premrazenja, pomaga gamilični čaj i gor-ka odeja.“ Tedaj ima raja prav, če si klanje v madroni z ognjem odpravlja. Bog jo skor ozdravi.

Franc Bandelj ne bode za naprej prevzal županstva več, zaradi prevelikih opravil v mnogih zadevah ter da ostane samo za zdajle v starašinstvu, v katero je tudi izvoljen.

Tako smo dovršili prav lepo našo volitev starašinstva, in si tudi poiskali prav poštenih in izvedenih mož, zanašaje se, da naša županija bode krepko, kakor dozdej, in se bolje stala na nogah, kar je dandanes prav potrebno.

Iz Tolmina, 6. avgusta. (Izv. dop.) Danes se je vršila v naši čitalnici prav živahna debata gledé izključenja Slovanom nasprotnega časopisa „Neue freie Presse“. Sklican je bil namreč občni zbor in na dnevnem redu je bilo več točk; prva točka je zadevala vdeležitev naše čitalnice pri svečanosti našega domorodca rajkega Janežiča in zadnja točka izključenje imenovanega časopisa. Šešlo se je 22 udov in gledé prve in naslednjih točk ni bilo ne najmanjšega prepira; toda pri zadnji točki, namreč zaradi „Neue freie Presse“, nastal je hud boj. Tukaj se je odkrilo več Turčinov, nego smo si mislili, in da je to resnično, dokazuje, da je „Presse“ izključena s koncem septembra samo z 12 proti 10 glasom. Kaj čudno in žalostno je pa še, da so se pri tej debati izkazali prave turkoljube prav domači udje, kateri so se ne dolgo preje se slovenstvom bahali! Tem možem je zameriti, ne pa toliko drugim, ki so bili menda k temu komandirani! Drugokrat kaj več.

Iz Trsta, 8. avgusta. (Izv. dop.) Od kar četrti batalijon 22. peš polka v Trstu biva, ne vé se, da bi se bil kedaj velikih vaj udeležil; a letos so više vojne oblasti drugače določile. Čeravno ima ta batalijon mej vsemi tukajšnjimi vojniki največ opraviti z rezervisti in dopustniki, moral je vendar letos iti pravitriti se k postojnskim vajam.

Po končanih vajah počival je omenjeni batalijon, vračajoč se v tržaško posadko, dne 30. julija v Senožečah. Vojaci pohajali so na večer brez vsega orožja po trgu, a kar nakrat napadejo kmečki fantje pri veselici v gostilni A. Moravca z noži nekoliko vojakov ter tri močno ranijo in sicer enega bobnarja globoko za vsesom, drugega prostaka v pleča in spodnji del života in jednega vodnika pa v levo roko.

Pravi vzrok žalostnej dogodbi nij mi še znan, o tem podučila nas bode preiskava; grajati pa moram take neomikance, kateri brezoborežene vojake na tak način napadajo.

Iz pod Beljine v prvih šancah, 21. julija. (Došlo 10. avgusta.) (Izv. dop.) Moja želja bi bila, Vam napisati veliko pismo, ker sigurno znam, da vas jugoslovansko bojišče mnogo zanima; a pisma so prepovedana, na listnicah pa je malo prostora, da bi vam mogel dosedanje boje naše divizije, stan, življenje in druge znamenite dogodke popisati. Dovolj pak to, da srbska vojska na 7. straneh na turški zemlji kampira in da je hvala Bogu, dozdej Turčina vže večkrat pobjedila. Tukaj se ne bije navadna bitka — borba je strašna. Bijeta se dva naroda: Islam in kristjansko slovanstvo; gradovi, sela, mesta gore, topovi v enomer gromé, neprestano puškarenje. Kruto, strašno je ravnanje prokletega sovraga, podobno je pustošenju grozovitih Hunov pod Attilo. Ko to pišem krog in krog goré sela; tropi živine divjajo po ravninah; strašen, nepopisljiv prizor! Mi nijmo v stoletju napredka, ampak v srednjem veku. Kaj pak pravi k temu civilizirana Evropa? Prežalosten obraz to! Obé strani so se zdaj poprijele defenzive, najbrže zaradi diplomacije. Bratje Slovenci! Kmaló, kmalo bo lepše solnce zasijalo, ker navdušenost je velikanska. Zguba Turkov tukaj na Drini v treh ognjih znašala je nad 8000 mrtvih in ranjenih — naših je ostalo dozdej samo 1200, mej tem je mnogo poznanih. Cest. gosp. dr. Kopše, rodoma Slovenec, je nadzornik v tukajšnji bolnici; to vam je dobro znan, vrli narodnjak; tukajšnji slovenski borilci srečni so imeti v svoji bližini tacega vrlega narodnjaka. Ta gospod mi je uže večkrat posodil „Sočo“, iz katere sem željno srkal novice iz moje bližnje domovine; čital sem tudi žalostno novico o ranjem Goljevščeku. Dobrovoljcev število narašča; mi smo vsi gotovi, da Turčin ne bo dolgo časa več gospodaril na Balkanu; srbski narod hoče rajši umreti, nego nečastno živeti. To naj si zapomni diplomacija. Rana se je meni sopeset zacelila in zdaj sem uže sopeset na čelu svoje čete. Z Bogom brača Slovenci, pozdravlja vas iz jugoslovanskega bojišča: Janko.

Politični pregled.

V Gorici, 10. avgusta 1876.

V zadnjem listu omenjeno posredovanje vseh velesil mej bojujočimi se strankami je baje dogovorjeno, le o času, kedaj se ima pričeti diplomatska akcija v tem zmislu, niste se mogle

zjedniti Anglija in Rusija. Perva zahteva, da se še nekoliko časa potrpi, druga pak želi, da bi se stvar brez zamude na diplomatsko mizo spravila. Oholi Madjari izpregovorili so tudi svojo o intervenciji. „Pester Lloyd“ zahteva, naj se velevlasti nikakor ne vtikajo v eminentno notranje zadeve turške. Srbija in Černagora naj prevzamete same odgovornost in naj térpé brez pomilovanja nasledke započete vojske. Visoki portí naj se nikakor ne zabranjuje ravnati z njimi, kakor se jej le poljubi; vsako vmešanje družih vlastij bilo bi nepravilno in nepolitično. Tako govore le taki ljudje, kakoršni so madjarski siromašni politikarji.

Sodnije in pandurji imajo zopet mnogo opraviti na Hervaškem. V Pakracu staknili so zaróto. Zaperli so kupca Dragičević-a in sina, direktorja Despotović-a in Demeter Josić-a, učitelja na preparandiji pakrački; na dalje so izvoljali, da so se te zarote tudi ondotni žandarji deležili. Kupec Dragičević je baje zbranemu ljudstvu govoril o pomenu serbske vojne ter končém izrekel, da Serbi bodo zjedinjeni in srečni, ako zmagajo, mej tem ko bodo drugi srbski bratje še vedno pod tujim vladarstvom. Tudi v Belovaru zaperli so dva učitelja in jednega kupca, ker so baje izrazili preglasno na javnem prostoru svoje vroče simpatije za bojujoče se serbske brate in tudi napivali Milanu, kot bodočému kralju vseh Serbov. Po preslišanji teh velcizdajalcev (?) utaknili so še sedem družih oseb v varne luknje in Bog ga vedi, koliko jih pojde še za njimi.

Znani angleški politikar Oddo Russel priporočal je v pismu na lord Granville-a vzajemno postopanje Anglije in Rusije proti turškemu, nečlovečanskemu in divjemu razsajanju v Bulgariji. Vendar se še nahajajo mej Angleži taki možje, kateri imajo še nekaj serca za uboge tlačence in narodne mučenike. Madjari naj bi take može posnemali raje, mesto da bi divjali nad ubogimi Jugoslovani, koji se za nič drugega ne boré, nego za svobodo in za svojo vero.

Na Rumunskem odstopilo je dosedanje ministerstvo, ker je bila zbornica drugačnih mislij gledé zatožbe prešnjega ministerstva. Knez poveril je Joan Bratiano-a z sestavljenjem novega kabineta. — Grški listi zahtevajo unisono vojno s Turčijo. — Rusija poslala bode vlastim memorandum zaradi turških agitacij v ruskem kavkazkem guberniji zoper Rusijo, katere smo uže v zadnjem listu omenili.

Razne vesti.

Utopila sta se v Soči nad mostom te dni dva mala dečka, ker sta bila predrzna. — „Soča“ vsako leto tirja svoje žrtve; zatorej pa priporočamo starišem in odgojiteljem, da dočkom prepovedujejo kopolj v Soči brez nadzornikov.

Strašanski požar je bil te dni v Logatcu na Notranjskem. Zgorelo je 60 hiš in 30 drugih poslopij, cerkev, stolp, iz katerega so zvonovi padali dol in se vbili. Požar se je zato tako hitro razširil, ker je ogenj raznašal močan veter.

Dr. Makanec, znani voditelj odločne skrajne stranke v hrvaškem saboru in zastopnik prave in čiste ideje jugoslovanstva na Hrvatskem, odpovedal se je poslanstvu zaradi bolehnosti in družinskih razmer. — Makanec odstopi, Bog daj, da ne za zmemrom; — ampak njegove ideje bodo prej ali kesneje prodrle na Hrvatskem.

Znani urednik Slovenca g. Kljun je vdobil Ravbarjev beneficij, s katerim je združenih letnih 800 gld. — S tem je g. Kljun zagotovljen, da ostane v Ljubljani, spodletela je spletká nemškutarjev ljubljanskih in vsa reč je dobila drug obraz.

Za pribegle Hercegovince in Bosnjake sta darovala g. Ž. 1 gld., g. F. Lah v Dutovljah 50 soldov.

Ostro zapovedano je vsakemu avstrijskemu podaniku, da ne sme čez avstrijsko mejo brez popolnoma rednega potnega lista (Anstandspass).

Javna skušnja gluhozemih deželnega zavoda geriško istrskega v Gorici bo dne 31. t. m. od 9-12 ure. Vodja zavoda.

O. k. učiteljsko izobraževališče v Gorici. Letos je hodilo v to izobraževališče 79 zrejanki

63 jih je bilo v treh laških razredih, 16 pa v prvem razredu slovenskem. Med letom jih je 9 zapustilo šolo. Spособnih za viši razred je 58 spoznanjih. Deržavnih štípendij v svoti 2500 gld. je živjalo 21 zrejank (11 Lahinj, 10 Slovensk). Po 50 gld. (podpore nabrane v ta namen od dež. nadzornika gosp. Klodič-a) je dobilo 12 zrejank.

C. k. štirirazredna dekliška vadnica, v kateri učijo po nemski, je imela 100 učenk; tri razredna deska vadnica pa 300 učencev (172 slovenskega 128 slovenskega jezika). Pripravjalnica (slovenska) za učiteljsko izobraževališče je štela 12 zrejancev. Deržavne podpore po 40 gl. jih je 7 dobilo. — Prihodnje šolsko leto začne 1. oktobra 1876. —

Janežičeva svečanost. Vodstvo Rudolfove železnice je z odlokom 2. avg. dovolilo za vse udeležnike Janežičeve slavnosti na vseh njenih progah v II. in III. razredu od 10.-17. avgusta trajajočo ponižano vožnino. Jednako je devolila direktorja južne železnice ponižano vožnino v II. in III. razredu ali z dostavkom, da se ima posamezni č. p. n. gostov po sprejemnici ali vstopnici kacega domačega društva izkazati, da spada k jednemu ali drugemu naših narodnih društev. Tudi tu so legitimacije veljavne od 10.-17. avgusta.

Ob jednom omenjamo, da ide Rudolfova železnica (prišedši iz Ljubljane čez Trbiž) samo do postaje Beljak (Villach) in od tam do Vrbe (Velden) južna železnica; torej bode č. g. g. gostom (iz Trbiža — Ljubljane — Gorice — i. t. d.) v Bljaku na novo si preskrbeti z legitimacijo južne železnice v roki vozne biléte do Vrbe (Velden).

P. n. gospodje iz Štajerja, Dunaja i. t. d. se do Vrbe peljejo z južno železnico in jim tedaj ni treba legitimacije Rudolfove železnice, temveč samo legitimacijo od južne železnice.

Legitimacije smo v večjem številu na uže imenovane čitalnice odposlali in si jih naj č. g. udeležniki ustno ali eventualno pismeno od njim najbližnjega mesta ob pravem času priskrbijo.

Udležba bode velika! Slozimo se in slavnost postane kinč naše zgodovinski!

Za č. g. gospode, ki bodejo v ponedeljek, 14. v Celovec se peljali in tam jeden dan ostali, se je uže jedna največjih gostilnic z najlepšim vrtom najela. O tej stvari pa se še bolj natančno pomenimo na dan slavnosti v št. Jakobu.

Da se srečno snidemo!

Presednik odbora, Janežičeve slavnosti.

V Celovcu 4. avgusta 1876

Poslanice.

V zadnji „Soči“ je bilo naznanjeno, da bodemo 15. t. m. „besedo“ ponovili v isti namen, kakor prvi-krat. Gotovo dobra misel, ki je bila sprejeta z občno zadovoljnostjo; pa mi obračamo, drugi pa obrne. Ko je bilo uže vse pripravljeno, roditelji neke gospodične diletantije — o katerej smo sicer prepričani, da je narodnjakinja skozi i skozi — niso svojeji hčerki dovolili, da bi zopet na oder stopila. — Potrpimo malo! Sklep odborov, da se ima osnovati še ena „bešed-a“ v prvotni namen, se bode ko hitro mogoče tudi izvršil.

Memogredé nam bode dovoljeno še omeniti, da narodnim dekletom zamore biti slovenski oder le v — časti slavo.

V Sovodnjem 10. avgusta 1876.

VESELICNI ODBOR.

IZ KOBARIDA. Srce moje zakaj žaluješ? Glej! vsa narava se razveseljuje nad svojo lepoto. Čuj! prejetne glasove vešele družbe. Utočaži se, razvedri se! Ne morem. — Še zmeraj mi doni tužni glas zvona iz Idrskega stolpa, kateri mi naznanja, da ni več med nami Ivana Stresa. — Ivan! ne podajš več nam tvoje ljube roke, ne govoriš več k nam z svojim milim glasom, ne svariš več nas s svojim bistrim pogledom? Zapustil si nas nesrečneže, ti pa se razveseljuješ tam nad višinami prost težkega telesnega bremena. — Ivan Stres je bil sin premožnih, poštenih, delalnih in gostoljubnih starišev. Cel čas svojega učenja se je odlikoval se svojim bistrim umom in poštenim vedenjem. Posebno rad se je na gimnaziji učil historije. Po zrelostnem izpitu, ktereja je napravil z odliko, se hoče podati na univerzo zgodovine se učiti. Ali želja starišev, posebno matere je bila, da se posveti duhovskemu stanu in Ivan se odreče svojemu poklicu, odpove se posvetnemu življenju in gre v semenišče, da ne rani ljubezni polno materno srce, da jo vidi le srečno iz zadovoljno. . . Ivan, kakšen razloček med teboj in drugimi sinovi! ti si skušal ustreči vsakej skrivnej želji svojih starišev, ti si jih ljubil in spoštoval čez vse, ti si se žrtvoval, da si jih razveselil, — drugi pa jih zapuščajo v revah in težavah, od sebe odvrtačajo vsako prijazno besedo iz starišnih ust in večkrat nalašč delajo nasprotno starišnemu svetu, da jih s tem le žalijo in mučijo. Devet svojih mladih let je Ivan preživel v semenišču. Večkrat se mi je britko prito-

ževal, da se v teh zavodih premalo gleda na telesni razvitek, vsled česar odgojenci bolehavajo, da so preveč ločeni od sveta, vsled česar sveta ne poznajo in da jim je odmerjena duševna hrana, vsled česar mora duh otrpneti, ker se ne more razviti. Gospodje! premišlujte izreke: „mens sana in corpore sano, da mora človek življenje poznati, ako hoče biti dober učitelj, in da je celo potrebno, da se človek vsestransko izobraži, ako hoče svoje doložnosti natanjko izpolnovati. — On je bil duhoven v pravem pomenu besede. Dolžnosti svojega stanu je vestno opravljal, v cerkvi je mirno, premišljeno in prepričavno govoril; v nemal je ljudstvo za večne resnice ne posluževaje se pri vsakem tretjem stavku strašilnih besedij, in bistrim duhom dokazoval mu je, kam da peljejo pregrehe človeka. Ni se pečal z rečmi, ktere niso spadale v njegov delokrog. Vsakemu so bile njegova vrata odprta, kdor je potreboval dobrega sveta ali druge pomoči. Njemu ni bil duhovski stan pomoček, da si napolni žepe in da zadosti svojemu telesnemu poželenju. O tem stanu je imel on prav lepe misli in trdil je večkrat, da duhovski stan je najbolj vzvišen med vsemi drugimi. In zares ni lepšega na svetu kot ta, če se ga le tako spoljnje, kot ga je njegov ustanovitelj. Mir in ljubezen oznanjevati, to je naj lepši poklic. Njegovo obnašanje in govorenje je bilo vselej izgledno. Spoznal je, da duhovnen ne more svojih dolžnosti spolnovati, ako si ne izbistri duh in oblaži srce. Zarad tega je vedno prebiral knjige raznega zadržaja, posebno pa rad historijo, kar se razvidi iz zgovinskih knjig Cantú in Schlosser, ktere so močno podčrtane. Bral je veliko, misleč čistemu je sve čisto. Da je veliko vedel in tudi porabiti znal, to vedo vsi. Nikoli ni iskal veselja tam, kjer ga ni smel iskati: Spolnitev dolžnostij svojega stanu, dobra dela, bukve, in odkritoserčni prijatelji, vse to mu je pojilo srce z veseljem. On je bil pravi domoljub, morda je bil on edini, kateri je konsekventno svojim višjim oblastnijam v narodnem jeziki dopisaval. On se ni bal zamere. Podučeval je ljudstvo vedno, časopise in druge knjige je trosil med nje. Veliko veselje je imel do nedolžnih otrok, kterim je v šoli lepe nauke za srce in um vcepil. Spoznal je potrebo, da se mora ljudstvu tudi materijalno pomagati, če se hoče, da ne bode dobra beseda brez sadu ostala. In zares, kaj nam pomaga, če navdušujemo ljudstvo za lepe ideje, za resnico in dom, če pa ni samostalno. Samostalnosti je našemu ljudstvu veliko potreba, in to mu priborimo, če mu pomagamo do gnotnega blagostanja. Brez te si jaz ne morem misliti morale. Revno ljudstvo izpiva oderuhova roka, — njega se polastujejo vse pregrehe, tatvina, goljufija, sovražstvo. . . Njegovi verni so ga ljubili in častili, a ne iz navade ampak iz prepričanja, ker so vedeli, da imajo dragocen biser med seboj, kateri se prav redko nahaja. — Če bi Ivan ne bolehal in če bi še živel, bi on gotovo bil enkrat eden prvih narodnih voditeljev, posebno veliko bi izdala njegova beseda pri duhovščim, kajti on je imel bistro glavico, značajno srce in železno voljo. Prepričal sem se, ko bi veliko Ivanov bilo med duhovniki, kterih srce bi tako gorelo za dom in narod in ko bi tudi med posvetnimi toliko poštenih src živeło za isto stvar, bi naša sprava že zdaj lepo cvetela, in v kratkem dober sad obrodila, ker pravila te sprave bi bila v srcu vcepljena. Če naša sprava ne obvelja, je znamenje, da ne bije naše srce za slovensko domovino, za njeni blagor in srečo, za njene pravice in svobodo, ampak. . .

Veliko bi lahko še napisal, a ne morem, ker mi hoče srce od žalosti počiti. A preden koncam, hočem še nekoliko besedij izpregovoriti o Ivanu kot prijatelju. Dan danes ko sosed sosedu preganja ko sin očeta preklinja, ko brat bratu zatira, se lazi s trebuhom za kruhom, kako bragodejno upliva prava prijateljska beseda na žalujoče srce. Kolikokrat sem iskal, Ivan, zavetja pri tebi vselej sem ga našel, na novo okrepcan sem se vedno vračal iz tvoje hise domu. In zdaj? — Na dalje ti nočem Ivan tvojega miru kaliti, saj vem, da si ga potreben, saj tukaj si ga zastoj iskal. Le to te prijatelj prosim, podeli mi nekoliko tvoje stanovitosti, katera je tvoje življenje kinčala, tvoje trdne volje, ktera je vse premagala, tvoje ljubezni do nesrečne domovina, da bodem vsaj nekoliko korstil mojemu narodu. — Blagor tebi Ivan! Ivan!

Žalujoči prijatelji.

Oznanilo.

Vodstvo goriške zastavljavnice, ustanovljene po grofu Jožefu Thurn-u, naznanja, da se bodo prodajale na javni dražbi dne 4. septembra 1876 in potem iste še ne rešene zastave, ki so bile II. četrt leta 1875 (to je: meseca aprila, maja in junija 1875) zastavljene.

V Gorici dne 7. avgusta 1876.

Vodja:

D. LOVISONI.

Svilorejcem pozor!

Podpisani kupuje galetu, iz katere so uže izlezli metulji (Sbusa) domačo rumeno po fl. 2.15, zeleno in belo japonsko pa po fl. 2 dunajski funt.

Pošilja se lahko po pošti v koših (ne zabojih).

Viktor Doleneo.

Št. 317.

Razpis učiteljskih služeb.

Po sklepu tega okr. šolsk. svetovalstva ste s tem razpisane dve podučiteljski službi II. vrste, in sicer v Tominu in Kobaridu z letno plačo 300 gold., postavnim odškodovanjem za stanovanje in 200 gold. osebne doklade. Prošnje s potrebnimi dokazi, sosebno se spričevali o pripravnosti za podučiteljstvo, naj se vložijo najdalje do 31. avgusta t. l. in sicer pri dotičnih krajnih šolskih oblastnijah.

Prošnje onih učencev, ki so že v službi, imajo se predložiti po poti predpostavljene okrajne šolske oblastnije.

C. KR. OKRAJNI ŠOLSKI SVET

v Tominu 12. julija 1876.

Nek vinorejec pozna izvrstno sredstvo za ozdravljenje takih vin, ki so v nevarnosti, da se pokazijo; sredstvo je neškodljivo in vina ozdravi, da postanejo prav dobra. Kedor želi več zvedeti, obrne naj se do našega upravnništva.

V tiskarni družbe sv. Mohora v Celovcu so ravnokar na svitlo prišle:

Slomšekove Pesmi.

Zbral uredil in izdal Mih. Lendovšek. Slomšekovih zbranih spisov prva knjiga. Srednje 80 str. I.—XVI. in 256. Prodaja Jurij Lercher v Ljubljani terdovezan iztis po 1 gld., broširan 90 kr.

Dobivajo se po isti ceni tudi:

v Celji pri Drekslerju;
v Celovcu pri Lieglu, Leonu in v tiskarni družbe sv. Mohora;
v Gorici pri Dase-u;
v Gradcu pri Moserju;
v Mariboru pri Leyrerju;
v Ptuj pri Blanke-u in izdajatelju;
v Trstu pri Dase-u in Šimpfu;
v Zagrebu pri Suppanu.

Kdor pa pošlje izdajatelju v Ptuj (Pettau) po nakaznici 1 gld., oziroma 90 kr., dobi knjigo takoj franko na dom poslano.

Opozorujemo še posebej č. gg. katehete in učitelje na to, da zdaj ob koncu šolskega leta ni lahko dobiti lepšega darila za šolsko miadež, kakor so te Slomšekove pesmi.